

ФОНДАЦИЈА „ПАБЛО НЕРУДА” У ФИНАНСИЈСКИМ ТЕШКОЋАМА

Фондација која управља наслеђем чилеанског песника и добитника Нобелове награде за књижевност Пабла Неруде, упутила је у априлу позив за економску помоћ након две године пандемије како би наставила правилно функционисање легата у своја три музејска дома. „У веома смо тешкој ситуацији”, изјавио је извршни директор фондације и писац Фернандо Саез. Две куће на централној обали Чилеа, у одмаралишту Исла Негра и у луци Валпараисо, као и једна у центру Сантјага, у подножју брда Сан Кристобал, у којима је песник живео и стварао, биле су међу главним туристичким атракцијама у земљи, са око 350.000 посетилаца годишње. Али на почетку пандемије, Фондација је морала да затвори врата три куће које је песник саградио или преуредио. Поново их је отворила – ограниченог капацитета и уз друга санитарна ограничења – тек прошлог септембра.

Данас је посета седам пута мања у поређењу са временом пре пандемије. Током затварања, плата запослених је преполовљена, а посао чишћења и обезбеђења је задржан. Због лошег стања финансија, није могуће да се настави нормалан рад нити да се отвори нови простор посвећен песничком опусу од 1.000 квадратних метара у боемској четврти Сантјага. До пандемије, само од плаћања улазница Фондација је имала месечни приход од скоро 320.000 америчких долара, уз 200.000 долара добијених у виду ауторских права песника, добитника Нобелове награде за књижевност 1971. Директор Саез је признао да је неуспешно куцао на врата претходне конзервативне владе и неколико компанија да би добио средства.

„Неруда је имао опсесију за сакупљањем уметничких предмета, а посебно је водио рачуна о месту на којем ће држати своје збирке. Стога је свака кућа музеја другачија”, објашњава он. „То није било питање удобности већ његовог виђења структуре. То је био интегрални део његовог рада и живота, јер мислим да мало

писаца или романсијера има тако необично наслеђе”, наглашава он. „Не желим да размишљам о томе да Нерудине куће буду затворене”, додао је Саез, узнемирен недостатком ресурса.

Као да пандемија није била довољна, лик чилеанског песника, добитника Нобелове награде за књижевност 1971. године, нагризен је „откривеном” причом о силовању жене док је био конзул у Шри Ланци двадесетих година, а коју је уврстио у своју књигу *Признајем да сам живео (Confieso que he vivido)*, изазвавши аферу 2018, посебно међу феминистичким групама које су књигу преименовале у „Признајем да сам силовао”. То је довело до предлога да се аеродром у престоници Чилеа преименује у име Артура Мерина Бенитеза, трећег латиноамеричког писца који је добио Нобелову награду за књижевност.

„Без сумње, Нерудин опис силовања у аутобиографији изазвао је негативну реакцију, али верујемо да то није нешто што ће на крају наштетити његовој слици и раду, јер песник то не би обелоданио да га није гризла савест”, каже Саез. „Име Пабла Неруде за Чилеанце представља исто што и име Борхеса за Аргентинце: он је фигура утемељитеља националне књижевности, која у његовој епохи достиже врх, носећи у свом успону читаву земљу”, изјавио је чилеански писац Оскар Контардо. „Али истовремено је и пример како је књижевност остављала жене по страни, као неважне пратиоце. Нерудин мачизам, који је био производ времена у којем је живео, оштетио је рецепцију његовог дела.”

ИЗБАЦИВАЊЕ КЊИГА ИЗ УКРАЈИНСКИХ БИБЛИОТЕКА

Украјинско Министарство културе намерава да из библиотека широм земље повуче дела руске књижевности која наводно могу садржати пропаганду. Ово је почетком маја месеца изјавила заменица министра Лариса Петасјук.

Као што наглашавају у украјинском Министарству, књиге руских аутора треба да буду замењене „квалитетном украјинском литературом и књигама украјинских издавача”. Које књиге ће директно пасти под забрану одлучиће одбор за развој библиотекарства, чији су стручњаци већ развили „одговарајуће методичке препоруке” и „критеријуме за повлачење књига”. На удару онога што у Министарству не називају цензуром наћи ће се садржај „усмерен на елиминацију независности Украјине” у било којем историјском

периоду, као и подршка аутора специјалној војној операцији Русије у Украјини. Заменица министра је још додала како се том питању приступа „пажљиво и одмерено” и да се нада „да ће се све ово позитивно одразити на развој украјинског издаваштва.”

Забрана увоза и дистрибуције књига из Руске Федерације донета је још 2018, декретом тадашњег председника Порошенка.

НАГРАДА РИВЕРА ДЕЛ ДУЕРО

Приповедачка награда Ривера дел Дуеро додељује се од 2008. сваке друге године за необјављену књигу приповедака на шпанском језику аутора из било које државе. Финансијер признања је истоимена шпанска винарија, док победничку књигу објављује издавач Пахинас де еспума. Из данашње перспективе, може се рећи да је награда одиграла важну улогу у указивању на младе и даровите приповедаче, као што су поред осталих били претходни добитници, Саманта Швеблин и Гвадалупе Нетел.

Жири којим ове године председава Роса Монтеро скренуо је пажњу на велику оригиналност и изражајну моћ збирке приповедака *Vi sijaitte uspeg iġame (Ustedes brillan en lo oscuro)*, боливијске књижевнице Лилијане Коланзи (1981). Приповедачки свет ауторке – хваљене и као „најстроже чувана тајна” латиноамеричке књижевности – конструише се „на граници фантастике и реализма, он изглобљава читаоца из његовог времена, носећи га у место које се шири и сажима, где постаје свестан непрестаног понављања историјских траума”.

Лилијана Коланзи је написала три збирке приповедака. Докторирала је компаративну књижевност на Универзитету Корнел у САД, где тренутно живи и предаје латиноамеричку књижевност. Критичари за њен рад истичу да припада другој, подмлађеној генерацији магичног реализма, која се – с мање предрасуда него претходне генерације – напаја не само на врелу књижевне традиције него и супкултуром, видео-игрицама и научном фантастиком, користећи жанр фантастике за свој политички активизам. „Једном ногом на Марсу, другом у Амазонији”, шаливо је ауторка описала себе у једном интервјуу.

Приредио
Предраг ШАПОЊА